

УДК 004.9:330.341.1

Перевай К.В.¹, Лазнева І.О.²

¹ студ. гр. БТЕ-1914м НУ «Запорізька політехніка»

² доц. НУ «Запорізька політехніка»

СМАРТЕКОНОМІКА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ВЕКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Глобальні трансформації світової економіки, зумовлені цифровізацією, автоматизацією та інтелектуалізацією виробничих процесів, визначають нову парадигму розвитку – смартекономіку. Вона формується на перетині інновацій, інформаційно-комунікаційних технологій та знаннєвого потенціалу суспільства, забезпечуючи підвищення ефективності, сталості та конкурентоспроможності глобальної економічної системи.

Традиційні моделі економічного зростання, орієнтовані на екстенсивне використання ресурсів і масове виробництво, поступово втрачають актуальність в умовах переходу до «економіки знань» і «четвертої промислової революції». У сучасних умовах ключовим фактором розвитку стають дані, інтелектуальні технології та цифрова взаємодія, які дозволяють оптимізувати процеси, скоротити транзакційні витрати та створити більш гнучкі економічні моделі.

Сутність смартекономіки полягає у поєднанні інноваційних технологій, штучного інтелекту, Інтернету речей, блокчейну, великих даних і хмарних рішень у єдину інтелектуальну інфраструктуру, що забезпечує ефективне управління ресурсами, інформаційними потоками та соціально-економічними процесами. Смартекономіка спрямована на формування «розумних» виробництв, міст, логістичних систем і фінансових платформ, що діють за принципами адаптивності, самооптимізації та сталості.

Ключова мета смартекономіки – досягнення інноваційного зростання через інтелектуалізацію економічних процесів, цифрову інтеграцію секторів і розвиток підприємництва, заснованого на знаннях. Вона передбачає створення високотехнологічних кластерів, розвиток цифрової інфраструктури, трансформацію систем освіти та управління, а також підвищення рівня цифрової компетентності населення.

Базові принципи смартекономіки: інтелектуалізація економічних процесів, цифрова інтеграція секторів, дані як стратегічний ресурс, інноваційна підприємницька екосистема, сталість та екологічна орієнтація, людоцентричність і розвиток людського капіталу.

Незважаючи на швидкі темпи цифровізації, рівень впровадження смартекономічних моделей у світі залишається нерівномірним. За даними OECD, лише близько 38 % країн мають національні стратегії розвитку «розумної економіки», тоді як більшість держав перебувають на етапі

цифрової адаптації окремих галузей.

Аналіз ключових показників розвитку смартекономіки у світі за 2018–2024 рр. свідчить про стійке зростання цифрового компоненту світової економіки. Частка цифрових секторів у глобальному ВВП зросла з 14,2 % у 2018 році до 21,3 % у 2024 році, що демонструє стрімку інтеграцію цифрових технологій у традиційні галузі. Водночас рівень автоматизації виробничих процесів зріс майже на 70 %, що свідчить про активне впровадження інтелектуальних систем управління.

Разом з тим, залишається низка проблем, що стримують подальший розвиток смартекономіки: цифрова нерівність, дефіцит кадрів із цифровими компетенціями, кіберризик, а також слабка інтеграція наукових розробок у бізнес-середовище. Ці виклики потребують комплексної державної політики, міжсекторального партнерства та міжнародної координації дій.

Попри зазначені труднощі, тенденції останніх років свідчать про формування нової моделі економічного зростання, у центрі якої – інновації, штучний інтелект і сталий розвиток. Смартекономіка стає не лише технологічним трендом, а й системною основою конкурентоспроможності країн, визначаючи їх позиції у глобальних ланцюгах доданої вартості.

У перспективі розвиток смартекономіки може забезпечити перехід світової економіки до якісно нового рівня інноваційності, підвищити ефективність державного управління, сприяти декарбонізації та цифровій інклюзії. Для України впровадження принципів смартекономіки є стратегічним кроком до побудови високотехнологічної, екологічно орієнтованої та конкурентоспроможної держави, інтегрованої у глобальний цифровий простір.

Узагальнюючи, можна зазначити, що смартекономіка виступає стратегічним вектором інноваційного розвитку світової економіки, формуючи нову модель зростання, орієнтовану на знання, технології та сталість. Вона забезпечує синергію між цифровими інноваціями, екологічною ефективністю та соціальною відповідальністю, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності держав і бізнесу в умовах глобальної трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Suntsova O. The definition of smart economy and digital transformation of business in the concepts Industry 4.0 and 5.0. *Technology Audit and Production Reserves*. 2022. №4 (66). URL: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2022.265105>
2. Clim A., Toma A., Zota R., Constantinescu R. The need for cybersecurity in industrial revolution and smart cities. *Sensors*. 2022. №23(1). URL: <https://doi.org/10.3390/s23010120>
3. Arora N.K., Mishra I. Current scenario and future directions for Sustainable Development Goal 2: A roadmap to zero hunger. *Environmental Sustainability*. 2022. №5(2). Pp. 129–133. URL: <https://doi.org/10.1007/s42398-02>